

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ ТЕМАТИЧНИХ ОНЛАЙН-ДЕБАТІВ

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS USING THE METHOD OF THEMATIC ONLINE DEBATES

Перехід до дистанційної форми навчання у зв'язку із пандемією COVID-19 спричинив адаптацію викладачами ефективних методів навчання до умов дистанційної освіти. Теоретичний аналіз наукових праць дав змогу визначити, що студентські дебати мають значний потенціал для розвитку критичного мислення, комунікативних навичок. Метою дослідження було перевірити ефективність застосування методу тематичних онлайн-дебатів для формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. В експериментальному дослідженні використані кілька взаємодоповнюючих методик, що дозволяли визначити рівень сформованості у майбутніх правоохоронців іншомовної комунікативної компетентності. Статистична обробка даних проводилася з допомогою програми SPSS 10 for Windows, Excel. Результати педагогічного експерименту виявили ефективність методу студентських тематичних онлайн-дебатів для формування комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. Визначено, що за допомогою методу студентських тематичних онлайн-дебатів можна розвинути такі компетенції, як: готовність до роботи в колективі, здатність до узагальнення, аналізу та адекватного сприйняття інформації, уміння спілкуватися відповідно до мовних норм, аргументовано і ясно будувати усне і письмове мовлення. Дослідження дало змогу визначити, що існують певні методичні особливості використання методу студентських тематичних онлайн-дебатів у дистанційному освітньому процесі. Матеріали дослідження можуть бути використані викладачами під час розроблення дистанційних онлайн-курсів, керівниками відділів координації дистанційного навчання в закладах вищої освіти. Перспективою подальших досліджень вважаємо вивчення ефективності тематичних онлайн-дебатів для підвищення рівня внутрішньої мотивації до навчання майбутніх правоохоронців.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн-дебати, іншомовна комунікативна компетентність, професійна підготовка, майбутні правоохоронці.

The transition to distance learning, in connection with the COVID-19 pandemic, has led lecturers to adapt effective teaching methods to distance learning. Theoretical analysis of scientific works allowed determining that student debates have significant potential for the development of critical thinking, communication skills. The purpose of the study was to test the effectiveness of the method of thematic online debates for the formation of foreign language communicative competence of future law enforcement officers. Several complementary methods were used in the experimental study to determine the level of formation of future law enforcement officers' level of foreign language communicative competence. Statistical data processing was performed by SPSS 10 for Windows, Excel. The results of the pedagogical experiment revealed the effectiveness of the method of student thematic online debates for the formation of communicative competence of future law enforcement officers. It is determined that with the help of the method of student thematic online debates the following competencies can be developed: readiness to work in a team, ability to generalize, analyze and adequately perceive information, ability to communicate according to language norms, reasoned and clear oral and written speech. The research allowed determining that there are certain methodological features of using the method of student thematic online debates in the distance educational process. The research materials can be used by lecturers during the development of distance online courses, heads of distance learning coordination departments in higher education institutions. The prospect of further research is to study the effectiveness of thematic online debates to increase the level of internal motivation to train future law enforcement officers.

Key words: distance learning, online debates, foreign language communicative competence, professional training, future law enforcement officers.

УДК 371.134

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/42.26>

Вербицька Х.І.,

канд. наук з соц. ком., доцент,
доцент кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Кузьо Л.І.,

канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Пандемія COVID-19 принесла значні зміни в освіті у всьому світі протягом 2020–2021 рр. В Україні готовність до цього процесу була іншою. Існували різні технічні проблеми, такі як відсутність підключення до Інтернету, комп'ютерів чи навчальних матеріалів у мережі, а найголовніше – непідготовленість викладачів до дистанційного навчання. Перехід до дистанційної форми навчання спричинив адаптацію викладачами ефективних методів навчання до умов дистанційної освіти. Нині актуальним є пошук освітніх технологій і методів,

спрямованих на формування комунікативної компетентності в межах сучасного підходу до підготовки майбутніх фахівців усіх спеціальностей.

Іншомовна комунікативна компетентність визначена Н.М. Бідюк як сукупність здібностей, знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, ініціатив та комунікативного досвіду особистості, необхідних для розуміння чужих та продукування власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування [1, с. 160]. Н.М. Ізорія тлумачить іншомовну комунікативну компетентність як інтегральну

особистісно-професійну якість людини з певним рівнем мовної освіти, яка реалізується у готовності на певній основі до успішної, продуктивної та ефективної діяльності з використанням комунікативних та інформативних можливостей іноземної мови, забезпечує можливість ефективної взаємодії з навколишнім середовищем за допомогою відповідних мовних компетенцій [2, с. 4]. На нашу думку, окремої уваги у формуванні комунікативної компетентності заслуговує метод дебатів. Актуальність цього методу пояснюється вимогами сучасного суспільства. Нині важливо максимально розкрити індивідуальні здібності студента і сформувати на цій основі професійно і соціально компетентну, мобільну особистість. Майбутній фахівець має вміти робити професійний соціальний вибір і нести за нього відповідальність.

Метод дебатів універсальний за своїм характером, оскільки може бути наповнений будь-яким вмістом, використовуватися під час вивчення будь-якого предмета. Дебати як технологія і метод мають свої особливості. Це не просто вільний обмін думками з будь-якого питання, а формалізована суперечка за певними правилами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дебати як метод навчання є предметом досліджень низки вітчизняних і зарубіжних фахівців. Цей метод досліджували: Р.Х. Анг, Т. Архіпова, Т. Андерсон, В. Арчер, М. Брадшау, О.І. Ваганова, В. Вільхофт, Д.Р. Гарнісон, І. Гейко, Л. Киенко-Романюк, Н. Клаксон, Х. Лиммерман, М. Омелічева, А. Панченков, С. Поварнин, О. Пометун, Л. Пироженко, Джю Річардсон, Т. Ремех, О. Франківська та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність досліджень із проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців у системі вищої юридичної освіти, сьогодні залишається актуальним пошук ефективних методів навчання в умовах дистанційної освіти. Це зумовлено важливістю розвитку комунікативних навичок майбутніх правоохоронців, здатності відстоювати та аргументувати власну думку із професійних питань іноземною мовою.

Метою нашої статті є обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності застосування методу студентських тематичних онлайн-дебатів для формування комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців.

Виклад основного матеріалу.

У процесі дистанційного навчання викладачі використовують традиційні методи навчання в аудиторії, не адаптуючи їх до умов дистанційної освіти, що значно знижує ефективність навчання [6]. Також викладачі в міру особливостей дистанційної освіти цілеспрямовано не формують комунікативну компетентність майбутніх фахівців, не знають, які методи є ефективними [8; 20].

Дослідження [3; 4] зазначають, що ефективність формування комунікативних навичок майбутніх спеціалістів у період дистанційного навчання значно зменшилася.

Дебати – це відомий педагогічний прийом, який використовується для заохочення дискусії, мотивації студентів, і це призводить до більш поглибленого розуміння предмета [12]. Роджерс-Естейбл та інші зазначають, що інтернет-дискусії можуть бути частиною трансформаційного навчального процесу, щоб покращити свої знання з певної теми за допомогою соціального навчання [10]. Дебати часто використовуються як навчальна стратегія у вищій школі, але мало відомо про їх використання в середовищі онлайн-навчання [11]. Дебати дозволяють осмислити наявне та набути нового емоційного, комунікативного досвіду [15].

О.І. Ваганова та інші [17] поділяють дебати на два типи: офіційні та неофіційні. Їх відмінність полягає в тому, що перші не мають правил, а другі передбачають чітке регулювання. Найчастіше перший варіант використовується у професійній освіті [18].

Вчені Р.Х. Анг та інші вважають, що дебати є ефективними в оволодінні новими знаннями та навичками, такими як спілкування, критичне мислення, робота в команді, які можуть бути пов'язані з процесами, узгодженими з навчанням дорослих, мотиваційними, рефлексивними та соціальними теоріями навчання [5]. Джю Річардсон та П. Айс порівняли ефективність трьох різних типів онлайн-дебатів обговорення (відкрите обговорення, дебати та обговорення на основі конкретних випадків), для покращення навичок критичного мислення [14]. Д.Р. Гарнісон, Т. Андерсон, В. Арчер виявили, що дебати покращили рівень досягнень учнів у критичному мисленні [9]. В іншому дослідженні П. Виск було розглянуто онлайн-дискусійне завдання в аспірантурі з питань лідерства і виявлено, що студенти, які займались онлайн мали більш високий рівень участі та успішності (тобто кращу роботу та вищі оцінки) за завданням порівняно зі студентами традиційного навчання. Автор також відзначив, що онлайн-дебати тривають довше, забезпечуючи можливість студентам вивчити тему інакше - і, можливо, глибше - ніж особисті дискусії. Автор дійшов до висновку, що онлайн-дебати можуть бути ефективними для збільшення залучення обговорення курсу та спонукання до складніших або глибших роздумів щодо проблем [19]. В.І. Мутіаранінгум та Б.Й. Кахйоно виявили, що навмисне планування дебатів (наприклад, призначення ролей, очікування) допомогло студентам підготувати більш вдумливі та критичні аргументи. Автори також відзначили гнучкість онлайн-дебатів, що дає змогу студентам та викладачу мати час для спілкування та роздумів над матеріалом [13]. Т.Д. Штойбер та інші визначили, що діяльність міжпрофесійних клінічних дебатів позитивно вплинула на лікарів та

студентів фармації та покращила ставлення до міжпрофесійних команд [16].

В експериментальному дослідженні були використані кілька взаємодоповнюючих методик, що дозволяли визначити рівень сформованості у майбутніх правоохоронців комунікативної компетенції: методика «Самооцінка комунікативної компетенції»; методика «Незакінчене речення»; метод експертних оцінок; методика «Постав питання до тексту» (С.К. Тівікова); методика оцінки комунікативних і організаторських здібностей (В.В. Синявський, Б.А. Федорішин).

Достовірність отриманих висновків на основі використовуваних методик забезпечувалася зіставленням даних, отриманих за кожною окремою методикою, а також репрезентативністю обсягу вибірки і статистичною значущістю експериментальних даних. Були застосовані методи дослідження, адекватні предмету дослідження.

Для обробки результатів дослідження проведено кореляційний аналіз за допомогою параметричного методу порівняння двох вибірок – метод обчислення парного t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок. Статистична обробка даних проводилася з допомогою програми SPSS 10 for Windows, Excel.

Суб'єктами дослідження були студенти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» 18–19-річного віку, які навчаються на 2-му курсі на денній формі навчання. Експериментальною базою дослідження було вибрано Львівський державний університет внутрішніх справ. Розмір вибірки становив 50 осіб. Ця кількість була вихідною для формування експериментальної групи (ЕГ) ($n=24$) та контрольної групи (КГ) ($n=26$).

З метою діагностики було виділено критерії сформованості комунікативної компетентності майбутнього правоохоронця: ціннісно-орієнтаційний, когнітивний, комунікативно-діяльнісний. Ціннісно-орієнтаційний критерій включає мотиви, цінності, пов'язані із взаємодією студентів, їх бажанням включатися в спілкування, розумінням важливості комунікацій для особистості студента і його майбутньої професійної діяльності. Когнітивний критерій пов'язаний зі знаннями про способи комунікативної діяльності. Комунікативно-діяльнісний критерій передбачає володіння майбутніми фахівцями комунікативною компетентністю та здатність використовувати її відповідно до умов професійного та життєвого спілкування. Виділено три рівні сформованості комунікативної компетентності майбутніх фахівців (низький середній, високий), а також встановлено характеристику кожного рівня.

Експериментальне дослідження відбувалося під час вивчення дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування». Організація дослідження була здійснена за три етапи протягом 2020–2021 років.

На першому етапі – *теоретико-пізнавальному* (січень – травень 2020 року) було здійснено вибір, обґрунтування і теоретичне дослідження теми, а також вивчено досвід впровадження дистанційної освіти у період до пандемії.

На другому – *експериментальному етапі* (червень – грудень 2020 року) було проведено педагогічний експеримент, в експериментальній групі онлайн-заняття були посилені за допомогою методу студентських тематичних дебатів. Дебати були проведені зі студентами на практичних онлайн-заняттях, тематика і ролі задавалися студентам наперед із метою їх якісної підготовки, керівництво на ведення дебатів було здійснено викладачами навчальних дисциплін. На цьому етапі було проведено післяекспериментальне вимірювання.

Третій етап – *узагальнювальний* (січень – вересень 2021 року), він був присвячений обробці даних вимірювання, інтерпретації статистичних показників. На цьому етапі зіставлялись отримані результати з очікуваними, були розроблені рекомендації й оформлені результати дослідження.

З метою перевірки ефективності методу студентських тематичних онлайн-дебатів необхідним було визначення початкового рівня сформованості комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців за зазначеними у методологічній базі дослідження методиками.

Аналіз результатів сформованості комунікативної компетентності студентів на етапі констатувального експерименту показав, що з 50 осіб, які брали участь у методиці «Самооцінка комунікативної компетенції», низький рівень сформованості визначено у 51% студентів; середній рівень – у 31%; високий рівень – у 12% студентів. У контексті цієї методики студенти оцінювали свій рівень сформованості комунікативної компетентності за 9-бальною шкалою від 1 до 9. Найменший бал на основі самооцінки студентів був «виставлений» таким способам дії в комунікативній компетентності, як: готовність до використання однієї з іноземних мов (ОК-2); здатність і готовність до публічних виступів, аргументації, ведення дискусії і полеміки (ОК-12); здатність і готовність застосовувати основні методи, способи і засоби отримання, зберігання, переробки інформації, готовність використовувати комп'ютер як засіб роботи з інформацією (ОК-11).

На основі проведеного констатувального етапу педагогічного експерименту було зроблено висновок про необхідність формування комунікативної компетентності на основі використання методів онлайн-дебатів. Під час дистанційного навчання в період пандемії викладачі цілеспрямовано не формують комунікативну компетентність, посилаючись на брак часу та умови дистанційного навчання, не вважають свій предмет визначальним для формування такого роду компетентції, не

повною мірою використовують арсенал інноваційних методів навчання в умовах дистанційної освіти.

Аналіз результатів стану сформованості комунікативної компетентності студентів свідчить про те, що комунікативна компетентність у студентів недостатньо розвинена для майбутньої професійної діяльності та індивідуального розвитку. Вони мають слабе уявлення про культуру спілкування, організаторські та комунікативні уміння, відчують труднощі в регулюванні своєї поведінки, не повною мірою прагнуть розвивати у себе якості, необхідні для повноцінного іншомовного спілкування. Особливо це складно в умовах не реального, а дистанційного спілкування. Студенти відчують себе скуто в процесі міжособистісної взаємодії, публічного виступу, рідко вступають у діалог, бояться висловлюватись під час онлайн-занять; як правило, взаємодія з однокурсниками має шаблонний, формальний характер. У процесі онлайн-занять викладачами недостатньо застосовуються інтерактивні методи навчання (ділові та рольові ігри, дискусії, тренінги, кейс-методи, аналіз ситуацій тощо), що підтверджувало необхідність розроблення методики формування комунікативної компетентності на основі методу тематичних онлайн-дебатів.

Визначення рівнів сформованості комунікативної компетентності майбутніх фахівців на основі застосування методу тематичних онлайн-дебатів у рамках експериментального етапу відображені в табл. 1, а в табл. 2 – приріст комунікативної компетентності майбутніх фахівців.

Аналіз результатів формування комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців у процесі використання тематичних онлайн-дебатів дає змогу стверджувати, що у процесі формування експерименту істотно зросла частка студентів, що володіють високим і середнім рівнем розуміння значущості і цінності оволодіння комунікативною компетентністю (ціннісно-орієнтований критерій).

Значні зміни у когнітивному критерії, що характеризує знання студентів про суть комунікативної компетентності. Частка студентів, що володіють високим рівнем сформованості комунікативно-діяльнісного критерію, також збільшилася порівняно з контрольною групою (високий рівень: ЄГ – 50,00%; КГ – 38,46%), що свідчить про вміння вести діалог, співпрацювати, включатися в групову діяльність. Аналіз даних показує, що в контрольній групі не відбулося істотних змін в розподілі студентів за виділеними критеріями.

Висновки. Таким чином, в педагогічного експерименту виявлено потенціал методу студентських тематичних онлайн-дебатів для формування комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців. Дослідження підтвердило: включення студентів в активну позицію забезпечують метод дебатів при вирішенні навчальних і професійних задач, що істотно підвищує рівень сформованості комунікативної компетентності і якості навчання в цілому.

За допомогою методу студентських тематичних онлайн-дебатів можна розвинути у студентів такі компетентності: готовність до роботи в колективі, здатність до узагальнення, аналізу та адекватного сприйняття інформації, уміння спілкуватись відповідно до мовних норм, аргументовано і ясно будувати усне і письмове мовлення. Дебати допомагають розвинути навички, необхідні для ефективної взаємодії як у професійній сфері діяльності, так і в повсякденному житті, розвинути здатність до критичного мислення, вміння працювати в команді та зосередитися на суті проблеми.

Існують певні особливості використання методу студентських тематичних онлайн-дебатів в дистанційному освітньому процесі. При розподілі ролей викладач повинен враховувати мовну підготовку та психологічні особливості учнів. Студенти зі свого боку не завжди виявляють достатню вимогливість і справедливість в спілкуванні

Таблиця 1

Оцінка рівня сформованості комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців на основі використання тематичних онлайн-дебатів

Рівні	Ціннісно-орієнтаційний критерій		Когнітивний критерій		Комунікативно-діяльнісний критерій	
	ЄГ	КГ	ЄГ	КГ	ЄГ	КГ
Високий	29,17 %	15,38 %	45,84 %	38,46 %	50,00 %	38,46 %
Середній	54,16 %	34,62 %	45,84 %	42,31 %	37,50 %	42,31 %
Низький	16,67 %	50,00 %	8,32 %	19,23 %	12,50 %	19,23 %

Таблиця 2

Оцінка абсолютного приросту комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців на основі використання тематичних онлайн-дебатів

Рівні	Ціннісно-орієнтаційний критерій		Когнітивний критерій		Комунікативно-діяльнісний критерій	
	ЄГ	КГ	ЄГ	КГ	ЄГ	КГ
Високий	8,33 %	3,85 %	12,50 %	3,85 %	25,00 %	3,85 %
Середній	25,00 %	0 %	0 %	0 %	-16,67%	-3,85 %
Низький	-33,33%	-3,85 %	-12,50%	-3,85 %	-8,33 %	0 %

з партнерами. Під час дебатів учасники не завжди вміють володіти своїм емоційним станом, особливо в конфліктних ситуаціях, гнучко реагувати на різні непередбачені повороти в процесі гри.

Дебати – це сучасний і дієвий метод в роботі з організації онлайн навчання. Застосування цього методу є ефективним, тому що він дає можливість успішно застосовувати отримані теоретичні знання, закріплюють навички вільно вести діалоги і дискусії в рамках заданої професійної теми.

Завдяки різноманіттю форматів дебатів, їх можна використовувати на різних етапах навчання і на будь-яких напрямках підготовки студентів. Дана педагогічна технологія підвищує мотивацію учнів до самостійного вивчення мови та спонукає до усвідомлених дій в комунікативних ситуаціях.

Успіх дебатів багато в чому визначається темою, що вбирає в собі, як мінімум, дві суперечливі позиції. Педагог ретельно продумує завдання диспуту, передбачує можливі варіанти і, головне, висновки, до яких студенти повинні прийти внаслідок обговорення. У педагогічному плані вкрай важливо при виборі теми дебатів подбати, щоб предмет зацікавленої розмови був досить серйозним, спонукав учасників до роздумів, до бажання знайти істину.

Перспективою подальших досліджень вважаємо вивчення ефективності тематичних онлайн дебатів для підвищення рівня мотивації до навчання майбутніх фахівців.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бідюк Н.М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя-філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2012 р.). Львів, 2012. С. 158–160.
2. Изория Н.М. Формирование иноязычной компетентности будущих специалистов сферы туризма в вузах культуры и искусств : автореф. дис. На соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». М., 2008. 24 с.
3. Alawamleh M., Al-Twait L.M., Al-Saht G. R. The effect of online learning on communication between instructors and students during Covid-19 pandemic. *Asian Education and Development Studies*. 2020. URL: <https://doi.org/10.1108/AEDS-06-2020-0131>
4. Albrahim F.A. Online teaching skills and competencies. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*. 2020. № 19(1), P. 920. URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1239983>
5. Ang R. X., Chew Q. H., Sum M. Y., Sengupta S., Sim K. Systematic review of the use of debates in health professions education—does it work? *GMS journal for medical education*, 2019. №36(4). URL: doi: 10.3205/zma001245
6. Bakhov I., Opolska N., Bogus M., Anishchenko V., Biryukova Y. Emergency Distance Education in the Conditions of COVID-19 Pandemic: *Experience of Ukrainian Universities*. *Education Sciences*.

2021. № 11(7), P. 364. URL: <https://doi.org/10.3390/educsci11070364>

7. Claire Abernathy, Jennifer Forestal. The Use of Debates in Political Science Courses. *Journal of Political Science Education*. 2021. № 17:3. P. 343-355, DOI: 10.1080/15512169.2019.1656082

8. Fojtik R. Problems of distance education. *ICTE Journal*, 2021. № 7(1). P. 14–23. DOI: 10.2478/ijicte-2018-0002

9. Garrison D. R., Anderson T., Archer W. Critical thinking, cognitive presence, and computer conferencing in distance education. *American Journal of Distance Education*. 2001. № 15(1), P. 3–21. URL: <https://doi.org/10.1080/08923640109527071>

10. Michelle Rogers-Estable, Cathy Cavanaugh, Michael Simonson, Triona Finucane, Andrew McIntosh. Effective Online Discussions. *Virtual Learning Design & Delivery*. 2015. URL: <https://www.ck12.org/user/bWVzdGFibGUzN2VkdUBnbWFpbC5jb20./book/Virtual-Learning-Design-and-Delivery/>. Project: Virtual Learning Design & Delivery. License: CC BY-NC: Attribution-NonCommercial

11. Mitchel E.T. Using debate in an online asynchronous social policy course. *Online Learning*. 2019. № 23(3), P. 2133. doi:10.24059/olj.v23i3.2050

12. Mont Michele "The Use of Debates in Higher Education Classrooms," *Adult Education Research Conference*. 2014. URL: <https://newprairiepress.org/aerc/2014/roundtables/23>

13. Mutiaraningrum I., Cahyono B. Y. Online debate in argumentative writing course: Potentials and challenges. *International Journal of Language and Linguistics*. 2015. № 2(4), P. 43–54.

14. Richardson J.C., Ice P. Investigating students' level of critical thinking across instructional strategies in online discussions. *Internet and Higher Education*. 2010. № 12(2), P. 52–59. URL: <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2009.10.009>

15. Smirnova Z.V., Kamenez N.V., Vaganova O.I., Kutepova L.I., Vezetiu E.V. The experience of using the webinar in the preparation of engineering specialists. *Amazonia Investiga*. 2019. № 8 (18), P. 279–285.

16. Steuber T.D., Andrus M.R., Wright B.M., Blevins N., Phillippe H.M. Effect of Interprofessional Clinical ebates on Attitudes of Interprofessional Teams. *PRiMER: Peer-Review Reports in Medical Education Research*. 2021. URL: <https://doi.org/10.22454/PRiMER.2021.154149>

17. Vaganova O.I. Organization of practical classes in a higher educational institution using modern educational technologies. *Amazonia Investiga*. 2019b. № 8 (23), P. 81–86.

18. Vaganova O.I., Konovalova E. Yu., Abramova N.S., Lapshova A.V., Smirnova Z.V. Increasing the level of teachers' readiness for pedagogical project. *Amazonia Investiga*. 2019a. №8 (22), P. 286–294.

19. Weeks P.P. Examining online debate and discussion. *Academic Exchange Quarterly*, 2013. № 17(1), P. 55–59. URL: <http://rapidintellect.com/AEQweb/5204new.pdf>

20. Zhou L., Wu S., Zhou M., Li F. 'School's Out, But Class' On', The Largest Online Education in the World Today: Taking China's Practical Exploration During The COVID-19 Epidemic Prevention and Control As an Example. *Best Evid Chin Edu*. 2020. № 4(2), P. 501-519. URL: <https://ssrn.com/abstract=3555520> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3555520>.